

STATUSNA PROMJENA - PRIPAJANJE DRUŠTVA U DOMAĆEM PRAVU SA OSVRTOM NA POSTUPAK REGISTRACIJE PRIPAJANJA U SUDSKOM REGISTRU

Sažetak

Ovaj rad ima za cilj prikazati provođenje u praksi najčešćeg oblika statusne promjene – pripajanje društva. Zakonska regulativa uređuje više oblika statusnih promjena i to: spajanje, pripajanje, podjela, promjena oblika i prestanak društva. U radu se obrađuju statusne promjene prema domaćem pravu, a budući da je centralna tema ovog rada statusna promjena – pripajanje društva, u nastavku rada se obrađuje pomenuto sa akcentom na pripajanje društva sa ograničenom odgovornošću drugom društvu sa ograničenom odgovornošću ili dioničkom društvu prema pozitivno-pravnim propisima. Na koncu, daje se i kratki osvrt na postupak registracije pripajanja u sudskom registru. Metode koje su korištene prilikom pisanja rada su: dogmatsko-normativna metoda i komparativna metoda.

Ključne riječi: privredna društva, statusne promjene, fuzija, pripajanje, univerzalni sukcesor, društvo prenosilac, društvo sticalac, društvo prednik, društvo sljednik.

1. Uvod

Statusnom promjenom se jedno društvo (društvo prenosilac) reorganizuje tako što na drugo društvo (društvo sticalac) prenosi imovinu i obaveze, dok njegovi članovi u tom društvu stižu udjele, odnosno dionice ². U ovom kontekstu se govori i o društvu predniku i društvu sljedniku, a razlozi za provođenje statusnih promjena su različiti ³. Zakon o privrednim društvima ⁴ propisuje statusne promjene spajanja, pripajanja, podjele, promjene oblika i prestanka društva. Spajanje i pripajanje su statusne promjene u teoriji poznate pod pojmom fuzija, a njihovo provođenje podliježe i pravilima

¹ MA iur., advokatska pripravnica kod Gurda Amre, advokata iz Sarajeva, sa sjedištem u ulici Merhemića trg 3, 71 000 Sarajevo, e-mail : gurda.ena998@gmail.com

² M.S. Vasiljević, *Kompanijsko pravo – Pravo privrednih društava*, Udruženje pravnika u privredi Srbije, Beograd 2015, 489.

³ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 80-81.

⁴ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21.

prava konkurencije kojima se zabranjuju koncentracije, odnosno spajanje ili pripajanje privrednih subjekata koji kao rezultat imaju značajno narušavanje efikasne tržišne konkurencije, odnosno stvaranje dominantnog položaja⁵. U nastavku rada će se dati kratki osvrt na statusne promjene koje definira pozitivno pravo Federacije Bosne i Hercegovine, a centralna tema ovog rada je statusna promjena pripajanja društva sa ograničenom odgovornošću drugom društvu sa ograničenom odgovornošću ili dioničkom društvu prema važećim zakonskim propisima Federacije Bosne i Hercegovine, sa osvrtom na postupak registracije pripajanja u sudskom registru.

2. Statusne promjene prema domaćem pravu

Zakonom o privrednim društvima⁶, poglavljem VII, članovima 64. – 75. regulirane su statusne promjene spajanja, pripajanja, podjele, promjene oblika i prestanka društva. Ovaj dio rada će ukratko biti posvećen statusnim promjenama prema pozitivnom pravu Federacije Bosne i Hercegovine i to spajanju, podjeli, promjeni oblika i prestanku društva, dok će u idućem dijelu rada posebna pažnja biti posvećena statusnoj promjeni – pripajanju. Za razliku od drugih formi povezivanja društva (npr. koncern, holding,...) statusne promjene dovode do gubitka pravnog subjektiviteta privrednog društva nad kojim se izvrši statusna promjena. Gubitak pravnog subjektiviteta ne dovodi do nestanka, likvidacije imovine, odnosno ekonomskog supstrata, pa se pitanje nasljeđivanje prava i obaveza spojenih, pripojenih, odnosno podijeljenih društava javlja kao najvažnije pitanje sa aspekta pravne sigurnosti⁷. Pravne posljedice se ogledaju u univerzalnoj sukcesiji imovine reorganizovanih društava i promjeni njihovog pravnog statusa⁸, što u konačnici znači da prava i obaveze sa društva prednika prelaze na društvo sljednika od momenta upisa promjena u sudski registar.

Spajanje ili fuzija je takva statusna promjena kojom dolazi do spajanja dva ili više privrednih društava na način da se bez provođenja likvidacije⁹, prijenosom imovine i obaveza osniva novo društvo koje postaje njihov pravni sljednik. Specifičnost spajanja je da ne dolazi do postupka likvidacije društava koja se spajaju, iako ona pravno prestaju¹⁰. Slijedom navedenog, proizilazi

⁵ Zakon o konkurenciji (“Službeni glasnik BiH”, broj :48/05, 76/07 i 80/09).

⁶ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21.

⁷ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 81.

⁸ *Ibid.*

⁹ Likvidacija je postupak koji se u skladu sa zakonskim odredbama provodi u slučajevima kada po prestanku društva ukupna imovina društva nije prešla na pravnog sljednika.

¹⁰ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 82.

da se činjenica prestanka spojenih društava upisuje u sudski registar, kao i nastanak novog društva, koje postaje nosilac svih prava i obaveza koje su pripadale društvima koja su se spojila. Pravno dejstvo statusne promjene spajanja se reflektuje u univerzalnoj sukcesiji, što podrazumijeva prijenos prava i obaveza spojenih društava na novonastalo društvo. Sa aspekta dioničara, odnosno vlasnika udjela spojenih društava, posljedica spajanja se ogleda u tome da oni dobijaju dionice, odnosno udjele društva sljednika, uz mogućnost isplate u novcu do 10% ukupne nominalne vrijednosti dionica, odnosno udjela koje društvo sljednik emitira po tom osnovu ¹¹. Spajanje se može provoditi između društava istog pravno-organizacionog oblika i to na primjer između više dioničkih društava ili između dioničkog društva i društva sa ograničenom odgovornošću, ali se ne može provoditi između društava različitog tipa ¹², odnosno između društava lica i društava kapitala ¹³. Odluku o spajanju, koja mora biti istovjetna za sva društva koja se spajaju, u društvu lica donose članovi društva, a u društvu kapitala, skupština društva, na način utvrđen osnivačkim aktom ili statutom, a sve u skladu sa zakonskim propisima ¹⁴. Odluka skupštine o spajanju dioničkog društva mora biti donesena natpolovičnom većinom zastupljenih dionica s pravom glasa ¹⁵.

Podjela društva predstavlja još jednu statusnu promjenu uređenu zakonskim propisima, kojom se društvo može podijeliti prijenosom imovine i obaveza na dva ili više društava, bez provođenja postupka likvidacije. Društva na koja se prenosi imovina postaju njegovi pravni sljednici, solidarno odgovorni za obaveze prednika – društva koje se podijelilo i koje prestaje da postoji ¹⁶. Zakonom o privrednim društvima ¹⁷ su predviđena dva načina provođenja statusne promjene podjele društva i to: pripajanjem, kada društvo koje se dijeli prenese na dva ili više postojećih društava ukupnu imovinu i obaveze ili osnivanjem novih društava, kada društvo koje se dijeli prenese na dva ili više novih društava ukupnu imovinu i obaveze ¹⁸. U prvom slučaju se govori o podjeli uz pripajanje, a u drugom slučaju o podjeli uz osnivanje, tzv. čistoj

¹¹ *Ibid.*

¹² Š. Čović, *Poslovno pravo – Statusno pravo i pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2003, 114.

¹³ Društva lica su društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću i komanditno društvo, a društva kapitala su društvo sa ograničenom odgovornošću i dioničko društvo.

¹⁴ Zakon o privrednim društvima. (“Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21). Član 65.

¹⁵ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 83.

¹⁶ *Ibid.*, 84.

¹⁷ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21. Član 64. Stav 3.

¹⁸ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 84.

podjeli, dok kombinacija navedena dva načina, tzv. mješovita podjela nije eksplicitno predviđena zakonskim propisima, ali bi morala biti provodljiva u praksi¹⁹. Članom 64. Stav 6. Zakona o privrednim društvima²⁰ propisana da se otvoreno dioničko društvo može podijeliti pripajanjem s dva ili više postojećih otvorenih dioničkih društava ili podjelom na dva ili više otvorenih dioničkih društava.

Bitno je napomenuti da kao i u slučajevima fuzije, tako i prilikom podjele, dioničari ili vlasnici udjela podijeljenog društva dobijaju dionice, odnosno udjele društva sljednika, uz mogućnost isplate u novcu do 10% ukupne nominalne vrijednosti dionica, odnosno udjela koje društvo sljednik emitira po tom osnovu. Odluka o podjeli donosi se na istovjetan način kao i kod provođenja statusnih promjena spajanja i pripajanja²¹. Ova odluka po svom karakteru bi trebala zamjenjivati osnivački akt društava koja nastaju podjelom, no u praksi to nije slučaj²².

Promjenu oblika društva, odnosno preoblikovanje, Zakon o privrednim društvima²³ ne definira.²⁴ U teoriji, promjena oblika definira se kao transformacija društva iz jednog oblika u drugi oblik, pri kojoj se ne mijenjaju vlasnička struktura, imovina, firma, kao ni ostala identifikaciona obilježja privrednog društva²⁵, izuzev oznake oblika. Promjena oblika je statusna promjena kojom društvo ne prestaje pa se ne postavlja pitanje pravnog sljedništva²⁶ jer je očuvan kontinuitet pravnog subjektiviteta.²⁷ Zakonom o privrednim društvima²⁸ je propisano da, svako društvo izuzev društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću i otvorenog dioničkog društva, može promijeniti oblik, dok zatvoreno dioničko društvo može promijeniti oblik samo u društvo sa ograničenom odgovornošću po procedure predviđenoj

¹⁹ *Ibid.*

²⁰ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21.

²¹ Zakon o privrednim društvima. (“Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21). Član 65. Stav 1.

²² Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 84.

²³ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21.

²⁴ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 85.

²⁵ M. Trifković, M. Simić, M. Trivun, V. Silajdžić, V. Mahmutćehajić, F. Novalija, *Poslovno pravo : Uvod u pravo, osnovi obligacija i privredna društva*, Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo 2014, 196.

²⁶ M. Džidić, *Gospodarska društva – pravni položaj gospodarskih subjekata*, Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet, Mostar 2010, 175.

²⁷ M.S. Vasiljević, *Kompanijsko pravo – Pravo privrednih društava*, Udruženje pravnik u privredi Srbije, Beograd 2015, 459.

²⁸ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21. Član 64. Stav 5.

zakonom, koja uključuje i dozvolu Komisije za vrijednosne papire²⁹, na temelju koje se vrši i upis promjene oblika u sudskom registru.

Statusne promjene moguće su između društava istog tipa i iste i/ili različite organizaciono-pravne forme.³⁰ Analogna je primjena pravila Zakona o privrednim društvima³¹ kojima se uređuju statusne promjene i na postupak promjene oblika kao paralelnog procesa koji prati spajanje, pripajanje ili podjelu.³² Statusne promjene koje se provode između društava različitog tipa, neizostavno dovode do promjene oblika, međutim, statusna promjena različitih formi društava, koja pretpostavlja promjenu nekog društva u drugu formu ne može voditi povećanju obaveza članova društva ili dioničara bez njihove saglasnosti.³³ Neizostavna posljedica koja prati statusne promjene koje se provode između društava različitih formi je promjena forme najmanje jednog društva učesnika u toj statusnoj promjeni.³⁴ Promjena oblika nezavisno od statusnih promjena je rezultat autonomne odluke društva, te se može provoditi između društava istog tipa (horizontalna transformacija) ili društava različitog tipa (vertikalna transformacija), izuzev već napomenute zakonske zabrane promjene oblika društva za društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću i otvoreno dioničko društvo.

Kada je riječ o prestanku društva, u pravilu sva privredna društva se osnivaju na neodređeno vrijeme, te je prestanak svakog privrednog društva determiniran faktorima koji se ne mogu unaprijed predvidjeti, čije nastupanje nije izvjesno, ali može biti riječ o nepovoljnim okolnostima na tržištu, iscrpljivanju resursa neophodnih za obavljanje djelatnosti³⁵. Bitno je istaći da društvo ne prestaje momentom nastupanja navedenih činjenica, već trenutkom upisa brisanja u sudski registar na temelju odluke skupštine³⁶. U tom kontekstu se razlikuje prestanak društva u ekonomskom i pravnom smislu, koji u pravilu koincidiraju

---

²⁹ Zakon o privrednim društvima. ("Službene novine FBiH", broj : 81/15 i 75/21). Članovi 275.-279.

³⁰ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 85.

³¹ "Službene novine FBiH", broj : 81/15 i 75/21.

³² Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 85.

³³ M.S. Vasiljević, *Kompanijsko pravo – Pravo privrednih društava*, Udruženje pravника u privredi Srbije, Beograd 2015, 490.

³⁴ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 86.

³⁵ *Ibid.*

³⁶ *Ibid.*

³⁷, odnosno razlozi za prestanak od samog prestanka ³⁸. U skladu sa članom 72. Stav 1. i 2. Zakona o privrednim društvima ³⁹, društvo prestaje gubitkom svojstva pravne osobe, na dan upisa prestanka u registar društava. Odluka skupštine o prestanku društva može se donijeti na osnovu bilo kojeg legitimnog razloga, a ne samo na osnovu već dva pomenuta ⁴⁰. Privredno društvo koje je osnovano na određeno vrijeme prestaje istekom tog vremena ⁴¹, pri čemu je obligatoran upis prestanka u sudski registar. Takav upis ima konstitutivni karakter, budući da tek brisanjem društva iz sudskog registra, ono gubi pravni subjektivitet ⁴².

Društvo prestaje postojati i u slučaju spajanja, pripajanja, podjele, okončanja stečajnog postupka ili odbijanja zahtjeva za otvaranje stečajnog postupka uslijed nedostatka imovine i na temelju odluke suda, u skladu sa odredbama članova 73. i 74. Zakona o privrednim društvima ⁴³. Prestanku društva prethodi postupak likvidacije, u skladu sa odredbama *lex specialis* ⁴⁴, osim u slučaju kad je društvo platežno nesposobno, tada se provodi stečajni postupak, u skladu sa odredbama Zakona o stečajnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ⁴⁵, uz supsidijarnu primjenu Zakona o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ⁴⁶.

Odluka o provođenju statusnih promjena, odnosno promjene oblika društva donosi se na temelju plana reorganizacije, o čemu će u nastavku rada biti više riječ prilikom obrađivanja centralne teme – pripajanja.

3. Pripajanje društva sa osvrtom na postupak registracije pripajanja u sudskom registru

Društvo sa ograničenom odgovornošću spada u osnovnoj podjeli privrednih društava na društva kapitala. Pored društva sa ograničenom odgovornošću, u

³⁷ Š. Čović, *Poslovno pravo – Statusno pravo i pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2003, 118.

³⁸ M. Džidić, *Gospodarska društva – pravni položaj gospodarskih subjekata*, Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet, Mostar 2010, 181.

³⁹ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21.

⁴⁰ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 86.

⁴¹ Zakon o privrednim društvima. (“Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21). Član 73. Stav 1.

⁴² Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 86.

⁴³ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21.

⁴⁴ Zakon o likvidacionom postupku. („Službene novine Federacije BiH”), broj 29/03.

⁴⁵ (“Službene novine FBiH”, br. 29/2003, 32/2004, 42/2006, 4/2017 - odluka US i 52/2018).

⁴⁶ (“Službene novine FBiH”, br. 53/2003, 73/2005, 19/2006 i 98/2015).

istu skupinu spada i dioničko društvo, dok sa druge strane postoje društva lica i tu spadaju društvo sa neograničnom solidarnom odgovornošću i komanditna društva, gdje dominiraju lični elementi *intuitu persone* ⁴⁷. U nekim pravnim sistemima razlikovanje društava na društva lica i društva kapitala korespondira podjeli na privredne subjekte sa i bez pravnog subjektiviteta – tzv. kolektivistička i individualistička društva ⁴⁸. U društvima kapitala ne postoji važnost veze između osnivača, odnosno članova, te je zakonom propisan minimalni iznos osnivačkog kapitala i vrsta odgovornosti za obaveze kojoj ova društva podliježu. Komanditor u komanditnom društvu, dioničar u dioničkom društvu i vlasnik udjela društva sa ograničenom odgovornošću ne odgovaraju za obaveze društva ⁴⁹. Članovi društva ne mogu odgovarati niti biti tuženi za obaveze društva, već snose samo poslovni rizik i to samo do iznosa svog uloga ⁵⁰. Zakonom o privrednim društvima propisan je izuzetak od navedenog pravila i vezuje se za institut pobijanja pravne ličnosti.

Prijenos udjela kod privrednih društava kapitalnog tipa je u principu slobodan, što za posljedicu ima vrlo česte situacije u kojima se članovi društva ne poznaju međusobno ⁵¹. Kontrola ulaska i izlaska iz društva nije bitna, a uspostavlja se samo onda ako se to odredi društvenim ugovorom ili statutom ⁵². Bitno je istaći da je uspostavljanje organa upravljanja i donošenje statuta zakonska obaveza za društva kapitala.

Firma društava kapitala ne zahtijeva unošenje ličnih podataka članova. Firma društva sa ograničenom odgovornošću mora sadržavati oznaku “d.o.o.”, a dioničkog društva “d.d.” ⁵³.

Specifikum društava kapitala se ogleda u činjenici da ih može osnovati jedan osnivač, te je u tom slučaju osnivački akt odluka o osnivanju, za razliku od društava lica za čije osnivanje su potrebna najmanje dva osnivača i u tom slučaju osnivački akt je ugovor o osnivanju. Osnivački akt je pravni posao kojim je izražena volja za osnivanje privrednog subjekta sa statusnom pravnog

⁴⁷ Š. Čović, *Poslovno pravo – Statusno pravo i pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2003, 46.

⁴⁸ M. Vasiljević, *Poslovno pravo*, Udruženje pravnik u privredi SR Jugoslavije, Beograd 2001, 51.

⁴⁹ Zakon o privrednim društvima. (“Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21). Član 5. Stav 2.

⁵⁰ Š. Čović, *Poslovno pravo – Statusno pravo i pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2003, 46.

⁵¹ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 36

⁵² J. Barbić, *Pravo društava, opći dio*, Organizator, Zagreb 1999, 131.

⁵³ Zakon o privrednim društvima. (“Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21). Član 12. Stav 3. i 4.

lica⁵⁴.

Bazirajući se na glavnu tezu ovog rada, pripajanje podrazumijeva takvu statusnu promjenu kojom se jedno ili više društava, bez provođenja postupka likvidacije pripaja prijenosom imovine i obaveza drugom društvu koje postaje njegovi univerzalni sukcesor. Statusna promjena pripajanja može se provoditi samo između društava istog, kapitalnog tipa⁵⁵. Pripojena društva se asimiliraju, njih apsorbira društvo kome su se pripojila⁵⁶. Pravna posljedica pripajanja se ogleda u činjenici da društvo prednik prestaje postojati, što se evidentira u sudskom registru, dok društvo sljednik ne mijenja svoj pravni status, već samo imovinsku strukturu, pa se zbog toga fuzije smatraju vrstom strukturnog povezivanja.

Kako je navedeno i u slučaju spajanja, prilikom pripajanja i u dioničkom društvu i u društvu sa ograničenom odgovornošću, dioničari ili vlasnici udjela pripojenog društva dobijaju dionice, odnosno udjele društva sljednika, uz mogućnost isplate u novcu do 10% ukupne nominalne vrijednosti dionica, odnosno udjela koje društvo sljednik emitira po tom osnovu⁵⁷.

Odluku o pripajanju, koja mora biti donesena u istovjetnim tekstovima za sva društva koja se pripajaju, u društvu lica donose članovi društva, a u društvu kapitala skupština društva, na način utvrđen osnivačkim aktom ili statutom, u skladu sa zakonskim odredbama⁵⁸. Odluka o provođenju statusnih promjena, odnosno promjene oblika društva, donosi se na temelju plana reorganizacije. U skladu sa članom 66. Zakona o privrednim društvima⁵⁹ uprava i nadzorni odbor ili drugi organ svakog društva koji učestvuju u ovim postupcima, ovlašten osnivačkim aktom ili statutom, moraju pripremiti plan reorganizacije i o njemu obavijestiti dioničare, odnosno članove društva i povjerioce najmanje 30 dana prije datuma odlučivanja, a odluku o namjeravanoj reorganizaciji objaviti u sredstvima javnog informisanja⁶⁰.

Plan reorganizacije obavezno sadrži :

⁵⁴ Z. Stefanović, *Statusno privredno pravo*, Pravni fakultet Univerziteta UNION, Beograd 2008, 83.

⁵⁵ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 83.

⁵⁶ M. Trifković, M. Simić, M. Trivun, V. Silajdžić, V. Mahmutćehajić, F. Novalija, *Poslovno pravo : Uvod u pravo, osnovi obligacija i privredna društva*, Ekonomski fakultet u Sarajevu, Sarajevo 2014, 194.

⁵⁷ Zakon o privrednim društvima. ("Službene novine FBiH", broj : 81/15 i 75/21). Član 64. Stav 4.

⁵⁸ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 83.

⁵⁹ "Službene novine FBiH", broj : 81/15 i 75/21.

⁶⁰ Oglasi „Službene novine FBiH“, broj : 15/23. Oglasi „Službene novine FBiH“, broj : 84/21. Oglasi „Službene novine FBiH“, broj : 86/21.

- a) oblik, firmu i sjedište društava učesnika i društava sljednika;
- b) vlasnička prava dioničara ili članova društava prethodnika u društvu sljedniku;
- c) opis, procjenu i raspodjelu imovine i obavezu društava prethodnika koji se prijenose na društvo sljednika sa izvještajem revizora;
- d) datum od kojeg će vlasnici dionica ili udjela društva sljednika moći učestvovati u dobiti i uvjete koje utiču na to pravo;
- e) datum od kojeg će se poslovi društva prethodnika računovodstveno iskazivati za društva sljednika.

A u slučaju podjele društva, uz već pobrojane elemente, plan reorganizacije obavezno sadrži i sljedeće dodatne elemente :

- a) omjer zamjene prava;
- b) uvjete alokacije dionica ili udjela i iznos isplata u novcu;
- c) prava u društvima sljednicima koja pripadaju vlasnicima dionica ili udjela podijeljenog društva koji su sadržavali posebna prava, kao i vlasnicima drugih vrijednosnih papira podijeljenog društva;
- d) opis i alokaciju imovine i obaveza koji se prijenose na svako društvo sljednika.

Plan reorganizacije obavezno sadrži pisani izvještaj revizora o računovodstvenim iskazima društava učesnika koji uključuje i:

- a) naznaku metoda korištenih u utvrđivanju omjera zamjene;
- b) mišljenje revizora da li je primijenjen odgovarajući metod, naznaku vrijednosti do kojih bi se došlo korištenjem drugih metoda i mišljenje o relativnom značaju svake od metoda u utvrđivanju omjera zamjene;
- c) opis problema vrednovanja sa kojim se revizor suočio, ako jeste ⁶¹.

Članovi uprave društva i druga lica koja su pripremila plan reorganizacije i revizori koji su izvršili pregled i dali mišljenje za društva učesnike, odgovorni su za štetu neograničeno solidarno društvima učesnicima i njihovim dioničarima ili članovima, ako u utvrđivanju omjera zamjene prava pri spajanju, pripajanju, podjeli ili promjeni oblika društva nisu postupali po pravilima struke ⁶², odnosno s povećanom pažnjom (pažnjom dobrog stručnjaka) ⁶³.

Prije odlučivanja o planu reorganizacije uprava društva učesnika dužna je svakom dioničaru ili članu društva na njegov zahtjev dati na uvid ili predati kopije plana reorganizacije, godišnjih finansijskih izvještaja društava učesnika za posljednje tri poslovne godine, vanredni finansijski izvještaj za tri mjeseca koja prethode izradi plana reorganizacije, ako su podaci u njemu stariji od šest mjeseci sa izvještajima i mišljenjem revizije.

⁶¹ Zakon o privrednim društvima. ("Službene novine FBiH", broj : 81/15 i 75/21). Član 67, 68.

⁶² Zakon o privrednim društvima. ("Službene novine FBiH", broj : 81/15 i 75/21). Član 69.

⁶³ Z. Grbo, *Uvod u pravo privrednih društava*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2017, 82.

Mišljenje i nalaz neovisnog revizora je od krucijalne važnosti za navedeni postupak, budući da je za izradu istog potrebno stručno znanje eksperta za tu oblast, a sa kojim pravnici ne raspolažu, sve u cilju zadovoljavanja postupka registracije statusne promjene u sudskom registru o kojem će biti riječ u nastavku rada.

Motivi koji opredjeljuju društva da provode statusne promjene su isti, koncentracija kapitala. Međutim, u većini slučajeva u praksi se dešava da su društva koja se pripajaju vlasnički povezana, da bi ujedinjenjem resursa unaprijedili poslovanje, pa bi namjeravana reorganizacija trebala rezultirati unaprjeđenju ukupnog poslovanja društva i smanjenju troškova poslovanja. Pripajanje je najčešći oblik fuzije koji se provodi u praksi jer je njegova prednost u tome što društvo sljednik, u pravilu poznatije, koje nastavlja da postoji, zadržava postojeću firmu, odnose sa trećim licima nastavlja u kontinuitetu, zadržava *good will* ⁶⁴, dok kod statusne promjene spajanja, spojena društva prestaju postojati i nastaje novo društvo ⁶⁵. Bitno je naglasiti da se u praksi najčešće provodi postupak pripajanja društva sa ograničenom odgovornošću drugom društvu sa ograničenom odgovornošću ili dioničkom društvu, s obzirom da se radi o društvima istog oblika, a i društva kapitala su društva koja se najčešće osnivaju pri sudskom registru u praksi.

Postupak upisa u registar poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine je hitan, jednoobrazan i primjenjiv na sve poslovne subjekte osnovane u Bosni i Hercegovini kako od domaćih, tako i od stranih pravnih i fizičkih lica ⁶⁶. Zakonom o privrednim društvima ⁶⁷ je izričito propisano da istovremeno sa upisom u sudski registar društva koje je nastalo spajanjem, pripajanjem društva drugom društvu i podjele društva na dva ili više društava, u sudski registar se upisuje prestanak društva koje je spojeno, pripojeno ili podijeljeno. Iz navedenog proizilazi da tek sa upisom u sudski registar navedene promjene djeluju prema trećim licima, a ne samo na osnovu autonomne odluke društva. U skladu sa članom 40. Zakona ⁶⁸ isprave koje su potrebne za upis u registar pripajanja poslovnih subjekata pored prijave za registraciju/upis u registar pripajanja poslovnog subjekta su :

⁶⁴ *Ibid.*, 84.

⁶⁵ M. Džidić, *Gospodarska društva – pravni položaj gospodarskih subjekata*, Sveučilište u Mostaru, Pravni fakultet, Mostar 2010, 173.

⁶⁶ Zakon o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, br. 27/2005, 68/2005, 43/2009, 63/2014, 32/2019 - odluka Ustavnog Suda i 85/2021). Član 2.

⁶⁷ “Službene novine FBiH”, broj : 81/15 i 75/21. Član 71.

⁶⁸ Zakon o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine. (“Službene novine FBiH”, br. 27/2005, 68/2005, 43/2009, 63/2014, 32/2019 - odluka Ustavnog Suda i 85/2021).

- odluka/ugovor o pripajanju,
- nalaz ovlaštenog sudskog vještaka o vrijednosti imovine koja učestvuje u pripajanju sa obrazloženjem,
  - saglasnost skupština društava na odluku/ugovor o pripajanju i
  - dokaz o objavljivanju obavještenja o pokretanju postupka.

U slučajevima kada u pripajanju učestvuje javno preduzeće, osim navedenih isprava prilaže se i saglasnost nadležnog organa na odluku/ugovor o pripajanju. Ukoliko se pripajanjem povećava osnovni kapital poslovnog subjekta kojem se drugi poslovni subjekt pripaja podnosi se i dokaz o visini ukupnog osnovnog kapitala. Ako se 90% osnovnog kapitala supsidijarnog društva nalazi u vlasništvu većinskog društva kome se supsidijarno društvo pripaja, nije potrebno podnositi saglasnost skupštine supsidijarnog društva na odluku/ugovor o pripajanju, osim ako dioničari ili članovi društva koji predstavljaju najmanje 1/10 osnovnog kapitala društva ne zahtijevaju sazivanje skupštine radi donošenja odluke ⁶⁹.

Registracija pripajanja jednog ili više subjekata upisa drugom subjektu upisa definirana je članom 18. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine ⁷⁰. Podaci koji se obavezno unose u glavnu knjigu registra u slučaju registracije pripajanja jednog ili više poslovnih subjekata drugom poslovnom subjektu su :

- 1) firma i sjedište subjekta upisa koji se pripaja drugom subjektu upisa;
- 2) broj i datum rješenja o registraciji kojim je registriran subjekt upisa koji se pripaja;
- 3) naziv, broj i datum akta o pripajanju subjekta upisa;
- 4) firma i sjedište subjekta upisa kojem se pripaja subjekt upisa sa novim općim podacima.

U rješenju o registraciji subjekta upisa koji prestaje postojati pripajanjem drugom subjektu upisa, pored činjenice prestanka postojanja - brisanja, upisuje se i činjenica pripajanja odnosno broj rješenja o registraciji subjekta upisa kojem je pripojen, a u rješenju o registraciji postojećeg subjekta upisa upisuje se činjenica pripajanja kao i novi opći podaci ⁷¹.

---

⁶⁹ *Ibid.*, Član 40.

⁷⁰ *Ibid.*

⁷¹ Rješenje Općinskog suda u Tuzli, broj : 032-0-Reg-21-000646 od 18.05.2021. godine. Oglasi "Službene novine FBiH", broj : 50/22.; Rješenje Općinskog suda u Mostaru, broj : Tt-0-876/21 od 01.11.2021. godine. Oglasi "Službene novine FBiH", broj : 50/22.; Rješenje Općinskog suda u Mostaru, broj : Tt-0-875/21 od 01.11.2021. godine. Oglasi "Službene novine FBiH", broj : 50/22.

4. Zaključak

Nesporna je činjenica da Zakon o privrednim društvima definira široku lepezu statusnih promjena koje se mogu provesti nad privrednim društvima. Osnovna podjela privrednih društava se vrši na društva lica (komanditno društvo i društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću) i društva kapitala (dioničko društvo i društvo sa ograničenom odgovornošću). U praksi se najčešće pri nadležnom sudskom registru osnivaju društva kapitala (dioničko društvo i društvo sa ograničenom odgovornošću), a veoma rijetko i društva lica (komanditno društvo i društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću). Društva kapitala su predmet interesovanja lica koja žele osnovati privredno društvo, posebno iz razloga što društvo sa ograničenom odgovornošću i dioničko društvo može osnovati jedno lice, u kojem slučaju će osnivački akt biti odluka o osnivanju, a u slučaju da ih osnuje dva ili više lica, osnivački akt će biti ugovor o osnivanju. Kod društva lica, što se tiče osnivanja, najmanje dva lica ih moraju osnovati i u tom slučaju osnivački akt može biti samo ugovor o osnivanju. Kada je riječ o statusnim promjenama, u radu je najveća pažnja posvećena statusnoj promjeni – pripajanju, budući da se u praksi taj oblik fuzije najčešće provodi. Razlog zbog kojeg se društva odlučuju za statusne promjene se ogleda prije svega u činjenici da se ne provodi postupak likvidacije imovine, već sva prava i obaveze sa društva prednika prelaze na društvo sljednika. Pripajanje je najčešći oblik fuzije koji se provodi u praksi, te kao takvo je predmet interesovanja šire javnosti, jer pogodnost pripajanja se ogleda u tome što društvo sljednik, koje je u pravilu poznatije, nastavlja da postoji, zadržava postojeću firmu, odnose sa trećim licima, zadržava *good will*, dok kod spajanja društava, ona prestaju postojati i nastaje novo društvo. Na koncu, u radu je prikazan i postupak registracije pripajanja u sudskom registru. Postupak upisa u sudski registar je hitan, jednoobrazan i primjenjiv na sve poslovne subjekte. Kada je riječ o pripajanju, zakonodavac je taksativno pobrojao koje su to isprave koje je potrebno priložiti uz prijavu za upis registracije pripajanja u sudskom registru, a akcenat se posebno stavlja na donošenje odluke o namjeravanoj reorganizaciji i odluke o prihvatanju namjeravane reorganizacije koje se moraju objaviti u sredstvima javnog informiranja najmanje 30 dana prije datuma odlučivanja, te se dokaz o objavi dostavlja sudu na uvid i prilaže u spis kod sudskog registra, nakon čega slijedi donošenje odluke o pripajanju i odluke o prihvatanju pripajanja skupština društava učesnika u postupku pripajanja u istovjetnim tekstovima, pribavljanje saglasnosti skupština društava učesnika na pomenute odluke, prilaganje mišljenja neovisnog revizora, te na koncu provođenje postupka pripajanja u sudskom registru i donošenje rješenja, od kojeg datuma u pravnom prometu pripojeno društvo prestaje postojati, a društvo sljednik nastavlja istupati prema trećim licima kao univerzalni sukcesor društva prednika.

STATUS CHANGE - THE MERGER OF A COMPANY UNDER DOMESTIC LAW WITH REFERENCE TO THE PROCEDURE OF REGISTRATION OF THE MERGER IN THE COURT REGISTER

Summary

The aim of this paper is to show the implementation in practice of the most common form of status change – acquisition of a company. Legislation regulates several forms of status changes, as follows: merger, acquisition, division, change of form and termination of company. The paper covers status changes according to domestic law and since the central topic of this paper is the status change – acquisition of a company, it is covered further in the paper with emphasis on acquisition of a limited liability company by another limited liability company or joint stock company according to positive legal regulations. Finally, a brief overview of the procedure of registration of the acquisition in the court register is provided. The methods used in writing the paper are: dogmatic-normative method and comparative method.

Key words: business companies, status changes, fusion, acquisition, universal successor, transferring company, acquiring company, predecessor company, successor company.